

TÜRKİYE COĞRAFYASINDA TÜRKLER

1.)İLK BEYLİKLER DÖNEMİ:

Saltuklular: Erzurum ve çevresinde kuruldular.

Mengücekliler: Erzincan ve çevresinde kuruldular.

Danışmentliler: Sivas, Tokat, Amasya çevresinde kuruldular. Anadolu da ilk medrese Danışmentliler zamanında yapılmıştır. (Yağıbasan Medresesi)

Artuklular: G.D. A. Elazığ, Mardin çevresinde kuruldular. Hasankeyf kalıntıları, Malabadi köprüsü Artuklulara aittir.

Çaka Beyliği: İzmir ve çevresinde yerleştiler ve ilk Türk denizciğini yaptılar.

❖ Anadolu da ilk beylikler Türkleşme ve İslamlaşma da öncü olmuşlardır.

❖ Anadolu da ilk Türk şehirleşmesi bu zamanda olmuştur

❖ Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlıdırlar.

❖ Türkiye Selçuklu Devleti tarafından son verilmişlerdir.

2.)TÜRKİYE SELÇUKLULARI:(1077–1308)

- Kurucusu Süleyman Şah'tır. (Mezarı Suriye - Caber Kalesinde)
- Kurulduğu yer İznik, devletin geliştiği merkez **Konya**'dır.
- I.Kılıçaslan Döneminde; I.Haçlı seferinden dolayı merkezi Konya' ya taşındı.
- I.Mesut Döneminde II.Haçlı seferini karşıladı.Ayrıca ilk para basıldı; bakır para.
- II. Kılıçaslan ,1176 Miryakefalon Savaşı ile Anadolu'nun tapusunu Bizans' tan aldı.Ayrıca 11 oğlu arasında ülke topraklarını paylaştırdı(*ülke hanedanının ortak malıdır* anlayışı devam ediyor).Gümüş ve altın para basıldı.

Devletin Genel Özellikleri:

- Ticaret devletidir.
Kara ticareti; kervansaraylar, hanlar, yollar yapıldı, sigorta sistemi uygulandı, karakol(derbent) yapıldı
Deniz ticareti; liman şehirlerini aldılar (Sinop, Antalya-Alanya, Kırım - Sudak limanı) Tersaneler yapıldı(Sinop ve Alanya' da) ,Kıbrıs krallığı ile ticari sözleşme imzaladılar.

- Lonca (Ahi) Teşkilatı: Müslüman esnafın bir araya gelerek kurduğu mesleki dayanışma teşkilatıdır. Devlet teşkilatı değildir.Bazı görevleri;

- a) Fiyat ayarlamalarını yapar
- b) Ürün kalitesini kontrol eder
- c) Mesleklere yeni elemanlar yetiştirir(mesleki eğitim)

NOT: Muhtesip ; esnafı denetleyen görevlidir.

- Büyük Selçuklu Devleti'ni model aldılar.

Devletin adı; Selçuklu

Resmi dil; Farsça

Sultan isimleri; Farsça (Keykavus-Keyhüsrev-Keykubat)

- Türk edebiyatının geliştiği dönemdir.
Mevlana- Yunus Emre bu devlet döneminde yaşadılar.

- Çini sanatının geliştiği dönemdir. Minyatür sanatı da devam etti.

Karatay medresesi

Kubadabad Sarayı

- Süslemede; hat (güzel yazı yazma)sanatı, bitki motifleri, geometrik şekiller kullanıldı.

NOT: !!T.Selçuklu paralarında sultan porteleri işlendi .Bazen süslemelerde hayvan motifleri de kullanıldı.

- Huhant Hatun Külliyesi ve Gevher Nefise Şifahanesi, en ünlü mimarileridir.

Devlet Yönetimi:

- Devletin başı sultandır. Sultan devlet başkanı başkomutan ve örfi hukukun başıdır.
- Sultana danışmanlık yapan meclis, **Divan-ı Saltanat** (Büyük Divan) yüksek mahkeme görevi yapar.
Divan mahkeme görevi üstlendiğinde ; Divanı-ı Mezalim adını alır.
- Divanın üyeleri;
Sultan; divan başkanıdır.

Vezir (Naip): Sultan vekilidir.

Müstevfi; Maliye bakanıdır.

Tuğracı; Yazışmalarla ilgilenir.

Pervaneci; Fethedilen toprakları kayıt eder. İktâ topraklarını dağıtır.

Emir-i Dad (Kazıl Kuzad); Adalet bakanı

Emir-i Arz; Siyasi ve mali işleri denetler.

Diğer divanlar:

- Divan-ı Arz: Askeri işler ile ilgilenir.
- Divan-ı Tuğra: Yazışma işleri ile ilgilenir.
- Divan-ı İstifa: Mali işler ile ilgilenir.
- Divan-ı İşraf: Siyasi ve Mali işleri denetler. Başında Emir-i Müşrif bulunur.

3.)İKİNCİ BEYLİKLER DÖNEMİ:

❖ 1243 Köseadağ Savaşında Türkiye Selçukluları'nın, Moğollara yenilmesi ile ikinci beylikler ortaya çıktı.

a) Karamanoğulları (Konya):

- Osmanlıyı en çok uğraştıran beyliktir.
- 1277 Karamanoğlu Mehmet Bey **Türkçeyi** resmi dil ilan etti.

b) Germiyanogulları (Kütahya):

- Osmanlı çeyiz yoluyla toprak aldı.

c) Hamitoğulları (Isparta):

- Osmanlı parayla toprak aldı

d) Candaroğulları (Sinop):

- Denizcilik ile uğraştılar (İsfendiyoğulları)

e) Karesioğulları (Balıkesir):

- Osmanlıya katılan ilk beyliktir (Orhan Bey döneminde)
- Denizcilik ile uğraştılar. Donanması Osmanlı'ya geçti.

f) Dulkadiroğulları (Maraş) :

- Osmanlı'ya katılan son beyliktir.

g) Ramazanoğulları (Adana) :

- Osmanlı'ya katılan son beyliktir.

h) Aydınoğulları (İzmir):

- Denizcilik ile uğraştılar.
- Umur Bey ilk Türk denizcilik politikasını belirledi.

i) Saruhanoğulları (Manisa)

i) Menteşeoğulları (Muğla)

j) Osmanoğulları (Bilecik, Söğüt, Domanıç) :

- En küçük beyliktir.
- Hayvancılıkla uğraştılar.